

ЕКОЛОГІЧНІСТЬ СУЧАСНИХ МАТЕРІАЛІВ В ОЗДОБЛЕННІ ІНТЕР'ЄРУ

УДК 747-03

Олексій ФЕДОР

Анотація. У статті розглядаються питання відносно екологічності сучасних матеріалів, які використовуються в оздобленні інтер'єру, їх вплив на мікроклімат приміщення та здоров'я людини. Розглядаються рекомендації щодо застосування «екобезпечних» матеріалів для декорування інтер'єрів, їх хімічний склад та вплив на людський організм. Також беруться до уваги основні ознаки екологічного стилю, як дизайн-стилю інтер'єру.

Ключові слова: інтер'єр, екологія, екологічна безпека, мікроклімат.

Мета: Окреслити матеріали, які є безпечними для здоров'я людини, а також вплив штучних матеріалів на організм людини; охарактеризувати основні ознаки еко-стилю.

Починаючи з кам'яного віку і до наших днів, людина прагнула полегшити свою працю і зробити життя комфортним. Для цього вона намагалася якомога краще, зручніше облаштувати своє житло та умови проживання. В наш час – час бурхливого розвитку науки і новітніх технологій – ми маємо широкі можливості щодо способів облаштування нашого житла. Впродовж усього ХХ ст. розвивалося самобутнє мистецтво оздоблення інтер'єру, яке час від часу то відкидало старі принципи, то знову до них поверталось.

Облаштування житла має безліч різновидів. Це пояснюється тим, що інтер'єр кожен створює сам, на свій смак. Аби задовольнити всіх, протягом років було створено багато різноманітних стилів дизайну інтер'єру. Їх поєднання, різноманіття фарб, взаємодія прямих і кривих ліній, котрі роблять меблі зручними, а інтер'єр красивішим, – все це націлено на служіння людині. Крім того, перевага тут зазвичай віддається штучним матеріалам, якими багате наше століття. Але наразі постає питання: чи є ці матеріали безпечні для здоров'я людини і як вони впливають на людину в цілому? Чи є вони екологічно чистими і чи не несуть шкоди довкіллю?

Від екологічності приміщення, в якому ми знаходимося, значною мірою залежить наше самопочуття та здоров'я. У

свою чергу, екологічність приміщення визначається екологічною чистотою будівельних і оздоблювальних матеріалів, а також правильно вибраним розміщенням і продуманим планувальним рішенням внутрішніх приміщень. Тема екологічної безпеки сьогодні чи не найактуальніше питання на порядку денному. Особливо вона є актуальною для закарпатського краю, де природа ще не зіпсована наслідками людської діяльності й у великій кількості присутня у вигляді зелених насаджень в обласному та районних центрах краю. Багато мешканців не лише Закарпаття, але й великих міст в усьому світі уже встигли оцінити, наскільки це важливо.

Правильний із екологічної точки зору будинок – це будинок, котрий не шкодить його мешканцям й навколишньому середовищу. Такий будинок повинен бути збудований із матеріалів, котрі є природними і які виготовляються з мінімальними енергозатратами. Якщо при створенні будь-якого матеріалу було витрачено багато енергії, то такий матеріал вважають неекологічним через те, що при його виготовленні було забруднено довкілля.

Лева частка шкідливого впливу на навколишнє середовище припадає на побутову діяльність людини. Саме тому так важливо не тільки зниження шкідливого впливу інтер'єру на його мешканців, але й зведення до мінімуму впливу самих жителів будинку на природу. Екологічний інтер'єр повинен бути маловідходним і ресурсозберігаючим. Сучасна будівельна індустрія пропонує великий вибір будівельних та оздоблювальних матеріалів. Найкращі, з точки зору екологічної безпеки, є, безперечно, природні матеріали. Вони не лише позитивно впливають на здоров'я людини, але ще й підлягають вторинному використанню. Неєкологічними вважаються матеріали, котрі виготовлені з невідновлюваних ресурсів – сталь, бетон, залізобетон і т. п. Вони виготовляються з великими енергозатратами, зі шкодою для довкілля, важко піддаються вторинній переробці, ускладнюють створення в приміщенні комфортного мікроклімату. Полімери, деревоволокнисті плити, синтетичний лінолеум, синтетичні фарби, синтетичні плитки для облицювання, різні синтетичні добавки в бетон і розчин, синтетичний клей, утеплювачі на синтетичній основі та інші матеріали погіршують атмосферу та мікроклімат нашого житла. Можна зробити висновок, що майже всі штучно створені матеріали вважаються малоекологічними. Найбільший шкідли-

вий вплив на здоров'я людини мають фарби, що містять у собі їдкі розчинники. Вони мають неприємний запах, викликають головний біль й подразнюють слизові оболонки.

Зазвичай, інформацію про безпечність матеріалу вказують на упаковці. До найбільш шкідливих для здоров'я людини хімічних сполук можна віднести розчинники: толуол, ксилол, ацетон. Це токсичні речовини, котрі можуть подразнювати слизову оболонку очей і шкіри. Формальдегід, фенолформальдегід – канцерогенні токсичні речовини, котрі, виділяючись, подразнюють горло, бронхи, слизову оболонку очей, послаблюють імунітет. Фенол – токсична речовина, при випаровуванні якої подразнюється слизова оболонка очей, дихальних шляхів та шкіри, має мутагенні властивості й може викликати хронічні отруєння. Стирол викликає головний біль, спазми й втрату свідомості. Речовина бензол при великих дозах викликає в людському організмі тошноту й запаморочення, при тривалому впливі може стати причиною захворювання крові. Полівінілхлорид – джерело радіації. Діоксини – дуже небезпечні речовини, котрі мають здатність накопичуватись в організмі людини, послаблювати імунітет та провокувати розвиток онкологічних захворювань. Тому при виборі матеріалів для оздоблення інтер'єру слід уважно дивитися на їх хімічний склад, оскільки усі вищевказані речовини в тій чи іншій мірі входять до складу матеріалів, якими облаштоване наше житло. Найбільше їх зустрічається в дерев'яностружкових та дерев'яноволокнистих матеріалах (ДСП, ДВП, МДФ – основа ламінату, меблів, дверних полотен), в монтажній піні, у ковроліні, у лінолеумі, у пластмасах і пластиках, у м'яких шпалерах тощо.

Часто на упаковці можна зустріти позначення екологічності матеріалу у вигляді букв: Е1 (зеленого кольору) – максимально екологічно чистий матеріал, підходить для дитячої кімнати, спальні, вітальні; Е2 (оранжевого кольору) – матеріал середньої екологічності. Підходить для холу, кухні, санвузла. Е3 (червоного кольору) – використовується у промислових приміщеннях, не придатний для житлових кімнат. З екологічної точки зору існує декілька видів забруднень, що мають вплив на екологію інтер'єру. До основного, хімічного, належить різні шкідливі сполуки, котрі виділяються з матеріалів чи які потрапляють з вулиці: фенол, формальдегід, ароматичні вуглеводні, меркаптани, сполуки сірки, які з часом викликають хвороби органів дихання й нервової системи, ураження серця й судин, алергічні реакції.

Матеріали, якими облаштовані житлові помешкання, мають великий вплив на людину. До найкращих, котрі сміливо можна назвати екологічними і безпечними для здоров'я людини, належать усі доступні природні матеріали: дерево (усі його породи), камінь (майже усі його різновиди, за виключенням граніту, котрий має властивість накопичувати радіацію), глина (кераміка, будь-яка продукція з неї), папір (на основі натурального дерева, рису і т. п.), тканина (з натуральних ниток та волокон). Лідуюче місце по своїй екологічній чистоті займає дерев'яний паркетта й паркетна дошка. Це найбільш натуральна підлога, котра має властивість дихати, стискатися й розтискатися. При цьому дуже ціниться наявність щілин і швів у підлозі – це знак натуральності матеріалу. Слід звернути увагу на те, яким лаком буде вкрита така підлога. Адже вибір лаку та ґрунтовок повинен теж відповідати екологічним вимогам. Відповідно, обробка повинна бути максимально натуральною. Наприклад, лак для дерева повинен бути на водній основі – воднодисперсійний лак, за своїми експлуатаційними якостями він не поступається нітроцелюлозним.

Ідеальним екологічним матеріалом в інтер'єрі слугує керамічна плитка. Вона вогнетривка, стійка, гігієнічна (на її поверхні не селяться бактерії та хвороботворні мікроорганізми). Для стін та стелі краще всього застосовувати звичайні паперові шпалери, шпалери із джуту, бамбуку, полотна, папірусу, степової трави тощо. Головною властивістю цих матеріалів є те, що вони пропускають повітря, дають можливість стінам «дихати» (це важлива умова екологічних норм). Вінілові шпалери з натуральних волокон також можна віднести до тих, що придатні для житлових приміщень. Текстильні шпалери з натуральних тканин (бавовна, шовк, віскоза) екологічні, але мають свої недоліки: потребують особливих умов – не переносять підвищеної вологості, вигорають на сонці, мають певні проблеми у догляді. Склошпалери, що складаються із соди, вапна та кварцового піску, вважають найбільш екологічними з усіх. Вони стійкі до грибка, плісняви й мікробів, що є дуже актуальним для здоров'я людини.

У сучасному урбанізованому світі велике значення має збереження природи. В дизайні інтер'єру нещодавно виник так званий еко стиль. Цей стиль – одна із останніх популярних тенденцій у сучасному дизайні та уособлює в собі те, що ближче до природи: природні матеріали, форми, навіяні природою

і відсутність зайвих надмірних непотрібних елементів. Екологічний стиль в інтер'єрі створюється на основі природних матеріалів, теплій і м'якій палітрі кольорів землі, кори й піску, на основі простих комфортних меблів із дерева і грубого лляного текстилю. Предмети інтер'єру й речі з таких матеріалів не агресивні, випромінюють тепло й романтику, тому люди, котрі живуть в такому інтер'єрі, стають добрішими і врівноваженішими. Останнім часом значно зросло тяжіння дизайнерів до екологічно чистих матеріалів й до всього природного в цілому. Прихильників екостилю, або як його ще називають екотек чи біотек, називають екодизайнерами. Екологічний дизайн поступово входить у моду. Сьогодні можна знайти не лише екологічно чисті меблі, але й різні дизайнерські продукти на основі вторинної переробки. Під «екологічним» розуміється інтер'єр, котрий дозволяє його мешканцям відчувати єднання з природою, відчувати гармонію з навколишнім світом, відпочити від шаленого темпу міського життя. Концепція екодизайну відображає прагнення берегти усе прекрасне, що дає нам навколишній світ.

Можна зробити висновок, що рівень екологічної безпеки в сучасному інтер'єрі буде залежати лише від обізнаності людей про ті оздоблювальні матеріали, котрі вони використовують у своїх помешканнях, та бажання придбання тих чи інших екологічно чистих будівельних продуктів, оскільки коштують вони набагато дорожче синтетичних, штучних. Але не обов'язково тратити великі кошти, аби зробити своє житло екологічно чистим. Достатньо, наприклад, згадати добрі старі традиції будівництва на Закарпатті, коли основним матеріалом при зведенні стін були дерево, саман (цегла-сирець з соломою); дахи перекривалися очеретом, соломою, гонтом; стіни тинькували розчином на основі глини. Усі ці відносно нещодавно забуті матеріали уже сьогодні стають актуальними. Більшість людей закарпатського краю і не відмовлялась від цих традицій, й основна маса будинків (особливо у сільській місцевості віддалених гірських районів) надалі зводяться з вищевказаних природних екологічних матеріалів. Але у великих містах поняття екологічної безпеки хоч і важливе, але поки воно лише пріоритетно модне явище.

Хочеться вірити, що екологічне будівництво з модної тенденції у недалекому майбутньому переросте у справжній промисловий стандарт на ринку будівництва та нерухомості. За-

безпечення екологічно здорової атмосфери в домі – виключно в наших руках. Залежно від того, які матеріали для будівництва і ремонту ми використовуємо сьогодні, залежить наше здоров'я завтра.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Загальна гігієна з основами екології: Підручник / Кондратюк В. А., Сергета В. М., Бойчук Б. Р. та ін. / За ред. В. А. Кондратюка. – Тернопіль: Укрмедкнига, 2003. – 592 с.
2. <http://www.art3blog.ru> від 4.03.2010
3. <http://marketplace.com.ua/suchasnyj-interyer.php> від 28.11.2010
4. <http://www.uralstroyportal.ru/articles/article1140.html> від 11.01.2009
5. <http://ekodim.rv.ua/?p=910> від 30.05.2010
6. <http://interior.eds.co.ua/ekodizajn.php> від 13.12.2010
7. <http://rosdesign.com/design/ecoofdesign.htm>
8. <http://www.budmen.ua/site/m/articles/articles-read/237.html>
9. http://mebital.com.ua/articles/details/article_eco_design

**ENVIRONMENT OF MODERN MATERIALS
IN INTERIOR DECORATIONS**

Alex FEDOR

Annotation. *This article outlines issues related to ecological modern materials used to remodel their impact on climate and health facilities. Consider recommendations for the use of "eco-friendly" materials for decorating interiors, their chemical composition and effects on the human body. The main features of ecological identity are also taken into account as a design style interior.*

Keywords: *interior, environment, environmental security, climate.*

Objective: *Define raft materials that are safe for human health and the impact of artificial materials on the human body, describe the main features of eco-style.*